

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد علوم و تحقیقات

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته زبان شناسی همگانی (M.A)

موضوع:

تحلیل روایی ده داستان کوتاه فارسی از دیدگاه شعرشناسی شناختی

استاد راهنما :

دکتر آزیتا افراشی

استاد مشاور:

دکتر حمید رضا شعیری

نگارنده:

الهام عرب سرخی

سال : ۸۹ - ۱۳۸۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
فصل اول : طرح پژوهش	
۳	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ طرح مساله
۴	۳-۱ اهمیت مسئله
۴	۴-۱ پرسشهای پژوهش
۴	۵-۱ فرضیه ها
۵	۶-۱ اهمیت وهدف پژوهش
۵	۷-۱ روش انجام پژوهش
۵	۸-۱ بررسی برخی از کلید واژه ها در تحقیق
فصل دوم : مروری بر مطالعات پیشین	
۸	۱-۲ مقدمه
۸	۲-۲ زبان شناسی وادبیات
۱۰	۲-۲-۱ مطالعات ادبی - زبان شناختی در غرب
۱۱	۲-۲-۲ مطالعات ادبی - زبان شناختی در ایران
۱۲	۲-۲-۲-۱ شفيعي کدکني(۱۳۶۸)
۱۲	۲-۲-۲-۲ حق شناس(۱۳۷۱)
۱۲	۲-۲-۲-۳ ضياء حسيني(۱۳۶۹)
۱۲	۲-۲-۲-۴ سپنتا(۱۳۷۱)
۱۲	۲-۲-۲-۵ صفوي(۱۳۸۰)
۱۲	۲-۲-۳ مطالعات ادبی و رویکرد زبان شناسی شناختی
۱۳	۲-۳-۱ تسر (۱۹۹۲)
۱۳	۲-۳-۲ ترنر(۱۹۹۲)
۱۴	۲-۳-۳ استاک ول (۲۰۰۲)
۱۸	۲-۳-۴ فریمن (۲۰۰۷)
۱۹	۲-۲-۴ جمع بندی مطالب
فصل سوم : چارچوب نظریه تحقیق	
۲۱	۳-۱ مقدمه
۲۱	۳-۲ علم شناخت
۲۲	۳-۳ فرایندهای شناختی
۲۲	۳-۳-۱ مفهوم
۲۲	۳-۳-۲ مقوله بندي
۲۳	۳-۴ زبان شناسی شناختی
۲۴	۳-۴-۱ زبان شناسی شناختی و معنی شناسی شناختی
۲۵	۳-۵ شعر شناسی شناختی
۲۷	۳-۵-۱ ذهن ادبی

۲۸	..... ۲-۵-۳ طرحواره های تصوري
۲۹	..... ۳-۵-۳ خرد داستان مكاني
۳۰	..... ۴-۵-۳ فرافكني روايي
۳۱	..... ۵-۵-۳ قصه يا تمثيل
۳۲	..... ۶-۵-۳ استعاره در زبان شناسي شناختي
۳۲	..... ۵-۶-۱ نظريه معاصر استعاره
۳۴	..... ۶-۳ مختصات استعاره
۳۶	..... ۷-۳ استعاره كلان و استعاره خرد
۳۷	..... ۸-۳ ترنر و نظريه استعاره
۳۷	..... ۹-۳ ادغام مفهومي
۴۰	..... ۱۰-۳ فشردگي ساختاري
۴۰	..... ۱۱-۳ فضاهاي ادغامي و استعاره در يك اثر
۴۰	..... ۱۲-۳ بينامتبيت
۴۳	..... ۱۳-۳ جمع بندي مطالب

فصل چهارم : تحليل داده ها

۴۶	..... ۱-۴ مقدمه
۴۷	..... ۲-۴ داش اكل
۵۱	..... ۳-۴ گيله مرد
۵۴	..... ۴-۴ عدل
۵۵	..... ۵-۴ بچه مردم
۵۶	..... ۶-۴ مرد
۶۱	..... ۷-۴ ماهي و جفتش
۶۲	..... ۸-۴ شهر كوچك ما
۶۵	..... ۹-۴ باغ سنگ
۶۶	..... ۱۰-۴ چكمه
۶۷	..... ۱۱-۴ لكه ها
۶۹	..... ۱۲-۴ جمع بندي مطالب

فصل پنجم : نتايج تحقيق

۷۲	..... ۱-۵ مقدمه
۷۲	..... ۲-۵ پاسخ به پرسش ها و محك فرضيه ها
۷۳	..... ۱-۲-۵ پرسش هاي پژوهش
۷۳	..... ۳-۵ نتايج فرعي
۷۳	..... ۴-۵ پيشنهاد براي پژوهش هاي آتي
۷۴	..... الف (منابع فارسي
۷۵	..... ب (منابع انگليسي
۷۶	..... ج (منابع اينترنتي
۷۷	..... واژه نامه

پيوست ها

۸۲	..... پيوست
۱۳۹	..... چكيده انگليسي

فهرست اشکال ، جداول و نمودارها

صفحه		جدول
۹.....		شکل ۱-۲
۱۶.....		نمودار ۲-۲
۲۶.....		شکل ۱-۳
۴۹.....		جدول ۱-۴
۵۰.....		جدول ۲-۴
۵۳.....		جدول ۳-۴
۵۴.....		جدول ۴-۴
۵۵.....		جدول ۵-۴
۵۷.....		جدول ۶-۴
۵۷.....		جدول ۷-۴
۶۰.....		جدول ۸-۴
۶۱.....		جدول ۹-۴
۶۲.....		جدول ۱۰-۴
۶۴.....		جدول ۱۱-۴
۶۵.....		جدول ۱۲-۴
۶۶.....		جدول ۱۳-۴
۶۷.....		جدول ۱۴-۴
۶۹.....		جدول ۱۵-۴
۷۰.....		نمودار ۱۶-۴
۷۲.....		جدول ۱-۵
۷۳.....		جدول ۲-۵

چکیده

تحلیل ده داستان کوتاه فارسی از دیدگاه شعر شناسی شناختی

موضوع پژوهش حاضر تحلیل ده داستان کوتاه فارسی از دیدگاه شعر شناسی شناختی است. امروزه کاربرد یافته های علم زبان شناسی در تحلیل متون ادبی، داستان، شعر و نثر به منظور تحلیل علمی این متون امری ضروری به نظر می رسد. نظریه پردازان دیدگاه شعر شناسی شناختی نیز به دنبال یافتن ساختها و مقولات معنایی موجود در ادبیات و چگونگی شکل گیری سازه های مفهومی، فضاها و چگونگی پردازش مفاهیم هستند. شعر شناسی شناختی نگرشی جدید به ادبیات، شامل تلفیقی از تحلیل شناختی گفتمان و روان شناسی شناختی است. پژوهش حاضر باز کاوی ذهن ادبی و زوایایی از شعر شناسی شناختی با توجه به دیدگاه ترنر (۱۹۹۲) و (۱۹۹۶) است. در این رویکرد داستان و طرحواره ابزارهای شناختی بنیادین قلمداد می شوند. استعاره مفهومی به عنوان یک ابزار شناختی اساسی، نشان دهنده ی کارآیی استعاره در زبان و زندگی روزمره است. استعاره مفهومی در هر داستان دامنه اصطلاحات و واژگان را در حاکمیت خود قرار می دهد. شعر شناسی شناختی بر داستان و تصور روایی به عنوان ابزار اساسی تفکر تاکید دارد. تجربیات در قالب خرد داستانه‌ها شکل می گیرند. ساده ترین نقل قول ها تا پیچیده ترین آثار ادبی بر داستان و تمثیل استوار است. داستان و تمثیل از فرافکنی ناخود آگاه روایی یک داستان به داستان دیگر شکل می گیرد. ادغام از دیگر اصول مهم این رویکرد است. ادغام به همگرایی دو فضای ذهنی به عنوان قصه یا تمثیل و شکل گیری فضای ذهنی، مستقل از هر دو فضای ورودی گفته می شود. آداب و رسوم، فرهنگ و دانش بینامتنی از متغیرهای تأثیر گذار بر ذهن و فرافکنی داستان هستند به منظور به کارگیری رویکرد شعر شناسی شناختی در تحلیل آثار ادبی ده داستان کوتاه فارسی معاصر انتخاب شد. عناصر تأثیر گذار بر ذهن ادبی یعنی استعاره، حوزه های معنایی، طرحواره ها و خرد داستانه‌های مکانی و عناصر بینامتنی در هر داستان مورد تحلیل قرار گرفت. در هر داستان استعاره مفهومی کلان، عناصر واژگانی و حوزه های معنایی را معرفی می کند که دامنه فرافکنی روایی را تعیین می کند. نظام مفهومی نقش اساسی در تعریف واقعیات روزمره ایفا می کند. در هر داستان عناصر بینامتنی نیز وضعیت فرهنگی و اجتماعی یا رویداد مورد نظر نویسنده را می نمایاند.

کلید واژه ها: شعر شناسی شناختی، استعاره مفهومی، خرد داستانه‌های مکانی، قصه یا تمثیل

، ادغام

الهام عرب سرخی

بهمن ۸۸

Abstract

The analysis of ten short stories in the frame work of cognitive poetics

The topic of the present research is the analysis of ten short stories in the frame work of cognitive poetics. Now the application of linguistics science in literary analysis texts, fiction, poetry and prose seems essential. Cognitive poetics is a new way of thinking about literature in involving the application of cognitive linguistics and psychology to literary.

The present research will present some aspect of cognitive poetics focused on Turner frame work in 1992 and 1995.

Small spatial stories and schemas are the center of human cognition. Every day experience is organized by small spatial stories. One of the main focal point of cognitive poetics is conceptual metaphor in language and every day experience. Conceptual metaphor in each literary text or literary mind expand the scope of lexicons or expressions. Cognitive poetics emphasizes on story and parable from the simplest quotation to the most complex literary achievement. Story and parable are unconscious narrative projection one story onto another story.

The blending marks the convergence zone of two mental spaces as in parable or metaphor constituting a distinct third space of the generated properties that can be found neither of input spaces. Culture and intertextuality are variants on the literary mind and parabolic projection.

The researcher presents the application of fundamental bases of cognitive poetics on ten short stories. Central bases in literary mind such as conceptual metaphor, semantics fields, lexicons, intertextuality, small spatial stories were analyzed in each story. Conceptual metaphor in each literary story expands the scope of lexicons, semantics fields which expands parabolic projection. Intertextuality is intended cultural and social situation or author's view point in each story.

Key terms : cognitive poetics, conceptual metaphor, small spatial stories, parable, blending

Elham Arabsorkhi

Bahman - 88